

Ìwé Esteri

A rọ ayaba Faṣti lóyè

¹ Èyí ni ohun tó şelè ní ìgbà Ahaswerusi, tí ó jẹ ọba lórí ẹtàdínláàdóje (127) iletò bérè láti India tití ó fi dé Etiopia. ² Ní àkókò ìgbà náà ọba Ahaswerusi ní şe ijọba ní orí ité e rẹ ní ilé lsó ti Susa, ³ ní ọdún keta ijọba rẹ, ó şe àṣè fún gbogbo àwọn ọlọlá àti ijòyè. Àwọn olórí ológun láti Persia àti Media, àwọn ọmọ-aládé, àti àwọn ọlọlá iletò wà níbè pèlú.

⁴ Ó şe àfihàn púpò ọrọ ijọba rẹ àti dídán àti ògo ọlánlá rẹ fún ọgósàn-án ọjó gbáko. ⁵ Nígbà tí ọjó wónyí kojá, ọba şe àṣè fún ọjó méje, nínú ọgbà tí ó wà nínú àgbálá ààfin ọba, gbogbo ènìyàn láti orí eni tí ó kéré dé orí eni tí ó lólá jùlò, tí wón wà ní ilé lsó ti Susa. ⁶ Ọgbà náà ní aşo fèrèsé funfun àti aláwò òfíféé. Àwọn okùn tí a fi aşo aláwò funfun àti aláwò elése àlùkò rán ni a fi ta á mó òrùka fàdákà lára àwọn òpó mabu. Àwọn ibùsùn tí a fi wúrà àti fàdákà şe wà níbi pèpéle òkúta tí a fi ní télè ilé tí ó jẹ mabu, píálì àti òkúta olówó iyebíye mìíràn. ⁷ Kóðòbù wúrà onídíí-odó ni a fi ní bu wáinì fún wọn mu, ọkòðkan wọn sì yàtò sí èkejì, wáinì ọba pò púpò, gégé bí ọba şe lawó sí. ⁸ Gégé bí àṣe ọba a fi ààyè gba àlejò kòðkan láti mu tó bí ó bá tí fé, nítorí ọba tì pàṣe fún gbogbo àwọn tì ní bu wáinì láti bù fún ẹníkòðkan bí wón bá şe béérè fún mo.

⁹ Ayaba Faṣti náà şe àṣè fún àwọn obìnrin ní ààfin ọba Ahaswerusi.

10 Ní ojó keje, nígbà tí wáinì mú inú ọba dùn, ó pàṣe fún Mehumaní, Bista, Harbona, Bigta àti Abagta, Setari àti Karkasi, àwọn iwèfà méje tí ní jíṣé fún Ahaswerusi. **11** Kí wọn mú ayaba Faṣti wá síwájú rẹ, ti òun ti adé ọba rẹ, kí ó lè wá fi ewà rẹ hàn àwọn èniyàn àti àwọn olólá, nítorí tí ó rẹwà. **12** Sùgbón nígbà tí àwọn iránṣé jé isé ọba, ayaba Faṣti kò láti wá. Nígbà náà ni ọba bíñú gidigidi, ibíñú náà sì pò jojo.

13 Gégé bí ìṣe rẹ ní ìgbà gbogbo, ọba máa ní békérè ọrò lówó àwọn tí ó ní ìmò ḥofin àti ἰdájó, ó sọ ọ fún àwọn amòye tí wón mòye àkókò, **14** àwọn tí wón súnmó ọba àwọn wönyí ni Karşina, Şetari, Admata, Tarşışı, Meresi, Marsena àti Memukani, àwọn olólá méje ti Persia àti Media tí wón şe pàtákì sí ọba, wón sì tún wà ní ibi gíga ní ijọba.

15 Ó békérè pé, “Kí ni a lè şe sí ayaba Faṣti gégé bí ḥofin? Nítorí kò téribá fún àṣe ọba Ahaswerusi tí àwọn iwèfà ọba sọ fún un.”

16 Memukani sì dákùn níwájú ọba àti àwọn olólá pé, “Ayaba Faṣti ti şe búburú, kí í şe sí ọba níkan sùgbón sí gbogbo àwọn olólá àti àwọn èniyàn tí ó wà ní gbogbo agbègbè ilè ọba Ahaswerusi. **17** Nítorí iwaré ayaba yí yóò tân dé ọdò gbogbo àwọn obìnrin, tó békéti ọkọ wọn yóò di gígàn lójú u wọn, wọn yóò sì sọ pé, ọba Ahaswerusi pàṣe pé kí á mú ayaba Faṣti wá síwájú òun, sùgbón ó kò láti wá. **18** Ní ojó yí gan an ni àwọn olólá obìnrin Persia àti ti Media tí wón ti gbó nípa iwaré ayaba wọn yóò şe békéti sí gbogbo àwọn ijòyè ọba bákan náà. Àfojúdi àti àinirépò tí kò lópin yóò wà.

19 “Nítorí náà, bí ó bá tó lójú ọba, jé kí ó gbé àṣe ọba jáde, kí ó sì jé kí ó wà ní àkósílè pèlú ḥofin Persia àti Media, èyí tí kò le é paré, pé kí Faṣti kí ó má şe wá síwájú ọba Ahaswerusi. Kí ọba sì fi oyè ayaba rẹ fún elòmíràn tí ó sàn jù ú lọ. **20** Nígbà náà tí a bá kéde ḥofin tí ọba şe ká gbogbo ilè ijọba rẹ, gbogbo àwọn obìnrin ni yóò bòwò fún ọkọ wọn, láti ọdò ẹni tí ó kéré tití dé ọdò ẹni nílá.”

21 Ìmòràn yílì sì té ọba àti àwọn ijòyè rẹ lórùn, nítorí náà ọba şe gégé bí Memukani sé so. **22** Ó kòwé ránṣé sí igun mérèèrin ilè ọba rẹ, ó kòwé sí ìgbéríko kòdikan ní ilànà bí wón şe ní kòwé, ó kòwé sí àwọn èniyààn kòdikan ní èdè wọn, Ó tenumó ní èdè oníkálùkù pé kí olúkúlùkù ọkùnrin máa şákoso ilé rẹ.

2

Esteri di ayaba

1 Léyìn nn̄kan wònyí, Ahaswerusi ọba sì dáwó ìbínú un rẹ dúró, ó rántí i Faṣti àti ohun tí ó ti şe àti àṣe tí ó pa nípa tirè. **2** Nígbà náà ni iránsé ọba tí ó wá ní ọdò ọ rẹ wí pé, “Jé kí a wá ọmọbìnrin arèwà tí kò i ti mọ ọkùnrin rí fún ọba. **3** Àti pé kí ọba kí ó yan àwọn aláṣe ní gbogbo agbègbè ilè ọba láti kó gbogbo àwọn arèwà ọmọbìnrin wònyí jọ sí ilé àwọn obìnrin ní ilé ịṣo Susa. Kí a kó wọn fún ịtójú Hegai, ịwèfà ọba, ẹni tí ó şe olùtójú àwọn obìnrin; kí a şe ịtójú u wọn dáradára. **4** Nígbà náà kí ọmọbìnrin tí ó bá té ọba lórùn kí ó jé ayaba dípò Faṣti.” Ìmòràn yílì té ọba lórùn, ó sì tèlé e.

5 Ó sì şe ní ìgbà náà ará a Júù kan wà ní ilé ịṣo ti Susa, ẹni tí orúkọ rẹ ní jé Mordekai ọmọ

Jairi, ọmọ Şimei, ọmọ Kişi, ẹyà Benjamini, ⁶ eni tí Nebukadnessari ọba Babeli ti gbé lọ sí ìgbèkùn láti Jerusalemu, lára àwọn tí wón kó ní ìgbèkùn pèlú ọba Jekoniah ọba Juda. ⁷ Mordekai ní arákùnrin kan eni tí orúkọ rẹ́ ní jé Hadassa, eni tí ó tó dàgbà nítorí tí kò ní baba béké sì ni kò ní iyá. Obìnrin yíí, eni tí a tún mò sí Esteri, ó dára ó sì léwà, Mordekai mú u gégé bí ọmọ rẹ́ nígbà tí baba àti iyá rẹ́ ti kú.

⁸ Nígbà tí a ti kéde òfin àti àṣe ọba, ḥopòlopò àwọn ọmọbìnrin ni a kó wá sí ilé ti işó Susa, sí abé itójú Hegai. A sì mú Esteri náà wá sí ààfin ọba pèlú, a fà álé Hegai lówó, eni tí ó jé alábojútó ilé àwọn obìnrin. ⁹ Ọmọbìnrin náà sì wù ú, ó sì rí ojúrere rẹ́, lésékèṣé ó pèsè àwọn ohun tí ó dára àti oúnje pàtakì fún un. Ó sì yan àwọn ıránsébìnrin wúndíá méje láti ààfin ọba òun àti àwọn ıránsébìnrin náà lọ sí ibi tí ó dára jù nínú ilé àwọn obìnrin.

¹⁰ Esteri kò tí ì sọ nípa àwọn ènìyàn àti ìdilé e rẹ́, nítorí Mordekai ti pàṣe fún un pé kí ó má şe sọ ó. ¹¹ Ní ojojúmó ni Mordekai máa ní rìn ní iwájú ilé àwọn obìnrin láti wo bí Esteri şe wà ní àlàáfíà àti ohun tí ó şelé sí i.

¹² Kí àkókò tó tó fún obìnrin kòkhan láti lọ sí ọdò ọba Ahaswerusi, ó ní láti lo ohun èlò tí ní mú ara léwà tí a yàn fún àwọn obìnrin fún oṣù méjlá, yóò lo òróró òjíá fún oṣù méfà, yóò sì lo ohun èlò olóòórùn dídùn türarí àti ipara fún oṣù méfà pèlú. ¹³ Báyíí ni yóò şe lọ síwájú ọba: ohunkóhun tí ó bá béèrè ni wón fi fún un láti inú ilé àwọn obìnrin lọ sí ààfin ọba. ¹⁴ Ní alé ni yóò lọ sibè, tí ó bá sì di òwúrò yóò padà sí ilé kejì nínú ilé àwọn obìnrin ní abé itójú Şaaşigasi ìwèfà ọba eni tí ó máa ní şe itójú àwọn àlè. Òun kò ní

lo sí ọdò ọba mó àyàfí tí inú ọba bá dùn sí i, tí ó sì ránṣé pé ó ní orúkọ obìnrin.

¹⁵ Nígbà tí ó kan Esteri (omobìnrin tí Mordekai gbà şe ọmọ, omobìnrin arákùnrin rẹ́ tí ó ní jé Abihaili) láti lo sí ọdò ọba, wọn kò békérè fún ohunkóhun ju èyí tí Hegai, iwéfà ọba éni tí ó jé olùtójú ilé àwọn obìnrin sọ pé kí ó şe lo. Esteri sì rí ojúrere lódò gbogbo àwọn tí ó rí i. ¹⁶ A mú Esteri lo síwájú ọba Ahaswerusi ní ibùgbé ọba ní osù kewàá, tí ó jé osù Tebeti, ní ọdún keje ijọba rẹ́.

¹⁷ Esteri sì wu ọba ju àwọn obìnrin tókù lo, Ó sì rí ojúrere àti oore-òfẹ́ gbà ju ti àwọn wúndíá tókù lo. Nítorí náà ó fi adé ọba dé e ní orí ó sì fi şe ayaba dípò Faṣti. ¹⁸ Ọba sì şe àsè ñlá, àsè Esteri, fún gbogbo àwọn olólá àti àwọn ijòyè e rẹ́. Ó sì kéde ìsinmi jákèjádò igañíko ó sì pín ębùn fún wọn pélú bí ọba şe lawótó.

Mordekai Tú Àṣírí Ḥṣotẹ

¹⁹ Nígbà tí àwọn wúndíá tún péjó ní igañíko kejì, Mordekai jókòó sí ẹnu-ònà ọba. ²⁰ Sùgbón Esteri pa àṣírí ìdilé e rẹ́ àti ibi tí ó ti wá mó gégé bí Mordekai şe sọ fún un pé kí ó şe, nítorí tí ó ní télé àṣe tí Mordekai fún un gégé bí ó şe maa ní igañíko tí ó wá ní ọdò Mordekai.

²¹ Ní àṣikò tí Mordekai jókòó sí ẹnu-ònà ọba, Bigitana àti Teresi, àwọn ijòyè ọba méjì tí wón maa ní sọ ẹnu-ònà, wón bínú, wón sì ní wá ònà láti pa ọba Ahaswerusi. ²² Sùgbón Mordekai sì mò nípa ọtẹ́ náà, ó sọ fún ayaba Esteri, Esteri sì sọ fún ọba, wón sì fi ọlá fún Mordekai. ²³ Nígbà tí wón sì wádií ọrò náà tí ó sì jásí ọtító, a sì so àwọn ijòyè méjèèjì náà kó.

Gbogbo nn̄kan wonyí ni a kɔ sínú ìwé ìtàn ní iwájú ɔba.

3

Otè Hamani láti pa àwọn Júù run

¹ Léyìn àwọn ἰṣèlè wonyí, ɔba Ahaswerusi dá Hamani ɔmọ Hammadata, ará Agagi lólá, ɔba gbé e ga, ó si fún un ní àga olá tí ó ju ti gbogbo àwọn ɔlólá tókù lọ. ² Gbogbo àwọn ijòyè ɔba tí ó wà ní ẹnu-ònà ɔba wọn kúnlè wón si fi olá fun Hamani, nítorí ɔba ti pàṣe èyí nípa tirè. Ṣùgbón Mordekai kò ní kúnlè tàbí bu olá fún un.

³ Nígbà náà ni àwọn ijòyè ɔba tí ó wà ní ẹnu-ònà békèrè lówó Mordekai pé, “Èéše tí ìwọ kò şe pa àṣe ɔba mó.” ⁴ Ní ojoojúmó ni wón máa n sọ fún un ṣùgbón ó kò láti şe békè. Nítorí náà, wón sọ fún Hamani nípa rẹ láti wò ó bójá ó lè gba irú ìwà tí Mordekai ní hù yíí, nítorí tí ó ti sọ fún wọn pé Júù ní òun.

⁵ Nígbà tí Hamani rí i pé Mordekai kò ní kúnlè tàbí bu olá fún òun, ó bínú. ⁶ Síbè kò mọ irú èníyàn tí Mordekai jé, ó kégàn láti pa Mordekai níkan. Dípò békè Hamani ní wá láti pa gbogbo èníyàn Mordekai run, àwọn Júù jákèjádò gbogbo ijɔba Ahaswerusi.

⁷ Ní ɔdún kejìlá ɔba Ahaswerusi, ní oṣù kìn-ín-ní, èyí ni oṣù Nisani, wón da *puri* (èyí tí í şe, ibò) ní iwájú Hamani láti yan ojó kan àti oṣù, ibò náà sì wáyé ní oṣù kejìlá, oṣù Addari.

⁸ Nígbà náà ni Hamani sọ fún ɔba Ahaswerusi pé, “Àwọn èníyàn kan wà tí wón fónká tí wón sì túká ní ara àwọn èníyàn ní gbogbo àgbáyé ijɔba rẹ tí ìṣe wón yàtò sí ti gbogbo àwọn tókù tí wón kò sì pa òfin ɔba

mó; èyí kì í şe ifé ọba láti gbà fún wọn bẹè. ⁹ Tí ó bá té ọba lórùn, kí a gbé òfin kan jáde tí yóò pa wón run, émi yóò sì fi egbérún méwàá (10,000) táléntì fàdákà sínú işúra ọba fún àwọn ọkùnrin tí wọn o şe işé náà.”

¹⁰ Nítorí náà, ọba sì bó òrùka èdídì tí ó wàní ìka rẹ, ó sì fi fún Hamani ọmọ Hammedata, ará Agagi, òtá àwọn Júù. ¹¹ Oba sọ fún Hamani pé, “Pa owó náà mó, kí o sì şe ohun tí ó wùó fún àwọn ènyìàn náà.”

¹² Nígbà tí ó di ojó ketàlá osù kìn-ín-ní àkókó, wón pe àwọn akòwé ọba jọ. Wón kọ ó ní ilàna bí ìgbéríko kòòkan şe ní kòwé, ó kòwé sí àwọn ènyìàn kòòkan ní èdè wọn gbogbo èyí tí Hamani ti pàşé sí àwọn akòwé ọba, sí baálẹ ìgbéríko kòòkan àti àwọn olólá àwọn onírúurú ènyìàn. A kọ èyí ní orúkọ ọba Ahaswerusi fúnra rẹ ó sì fi òrùka ọba şe èdídì i rẹ. ¹³ A sì fi ìwé náà ránşé sí gbogbo àwọn ìgbéríko ọba pèlú àşé láti parun, láti pa gbogbo àwọn Júù ewe àti àgbà, obìnrin àti àwọn ọmọ wéwé—ní ojó kan kí wón sì paré, ní ojó ketàlá osù kejìlá, osù Addari kí a sì kó àwọn ohun iní wón. ¹⁴ Kí e mú àdàkọ ìwé náà kí a tè é jáde bí òfin ní gbogbo ìgbéríko kí ó sì di mí mò fún àwọn ènyìàn ilú nítorí kí wón le múra fún ojó náà.

¹⁵ Àwọn ìránşé náà sì jáde, wón tèsíwájú nípa àşé ọba, ikéde náà sì jáde ní ilé işó ti Susa. Ọba àti Hamani jòkòó wón ní mu, şùgbón ilú Susa wà nínú idààmú.

4

Mordekai rọ Esteri láti ràn àwọn Júù lówọ

¹ Nígbà tí Mordekai gbó gbogbo nñkan tí ó şelè, ó fa aṣo rẹ ya, ó wọ aṣo ọfò, ó sì fi eérú kun ara, ó jáde lọ sí inú ilú ó kígbé sókè ó sì sokún kíkorò. ² Şùgbón ó

lo sí ẹnu-ònà ọba nìkan, nítorí kò sí enìkan tí ó wò aṣo ọfò tì a gbà láààyè láti wò ibè. ³ Ní gbogbo ìgbéríko tí àṣe ikú ọba dé, ọfò nílá dé bá àwọn Júù, pèlú àwè, ekún àti ipohùnréré ekún. Opòlòpò wà nínú aṣo ọfò tí wón fi eérú kúnra.

⁴ Nígbà tí àwọn iránṣébìnrin àti àwọn ìwèfà Esteri wá, wón sọ nípa Mordekai fún un, ayaba sì wà nínú ibànújé nílá. Ó fi aṣo ránṣé sí i kí ó wò ó dípò aṣo ọfò tí ó wò, ṣùgbón òun kò gbà wón. ⁵ Nígbà náà ni Esteri pe Hataki, ọkan nínú àwọn ìwèfà ọba tí a yàn láti máa jísé fún un, ó pàṣé fún un pé kí ó békèrè ohun tí ó ní dààmú Mordekai àti ohun tí ó şe é.

⁶ Béè ni Hataki jáde lo bá Mordekai ní ìta gbangba ilú níwájú ẹnu-ònà ọba. ⁷ Mordekai sọ ohun gbogbo tí ó ṣelè fún un, papò pèlú iye owó tí Hamani ti şe ìpinnu láti san sínú àpò işúra ọba fún ìparun àwọn Júù. ⁸ Ó sì tún fún un ní ọkan lára ìwé tí ó gbé jáde fún ìparun wọn, èyí tí a tè jáde ní Susa, láti fihan Esteri kí ó sì şe àlàyè e rẹ fún un, ó sì sọ fún un pé kí ó békèrè nítorí àwọn èníyàn rẹ.

⁹ Hataki padà ó sì lo şàlàyé fún Esteri ohun tí Mordekai sọ. ¹⁰ Nígbà náà ni Esteri pàṣé fún Hataki pé kí ó sọ fún Mordekai, ¹¹ “Gbogbo àwọn ijòyè ọba àti àwọn èníyàn agbègbè ijòba rẹ mò wí pé: fún enikéni ọkùnrin tàbí obìnnrin kan tàbí tí ó bá bá ọba sòrò láìjé pé a ránṣé pè é (ọba ti gbé òfin kan kalè pé) kíkú ni yóò kú. Ohun kan tí ó le yẹ èyí ni pé, kí ọba na ọpá wúrà rẹ sí i kí ó sì dá èmí rẹ sí. Ṣùgbón, ọgbón ọjó ti kojá tí a ti pè mí láti lo sí ọdò ọba.”

¹² Nígbà tí a sọ ọrò Esteri fún Mordekai, ¹³ nígbà náà ni Mordekai sọ kí a dá Esteri lóhùn pé, “Má şe

rò nínú ara rẹ pé nítorí pé ìwọ wà ní ilé ọba ìwọ níkan là láàrín gbogbo àwọn Júù. ¹⁴ Nítorí bí ìwọ bá dáké ní àkókò yíí, ìrànlówó àti ìtúsílè fún àwọn Júù yóò dìde láti ibòmíràn, sùgbón ìwọ àti àwọn idilé baba à rẹ yóò şègbé. Ta ni ó mò wí pé nítorí irú àkókò yíí ni o şe wà ní ipò ayaba?”

¹⁵ Nígbà náà ni Esteri rán işé yíí sí Mordekai: ¹⁶ “Lọ, kí o kó gbogbo àwọn Júù tí ó wà ní Susa jọ, kí e sì gbààwè fún mi. È má şe jẹun tàbí omi fún ojó méta, ní òru àti ní ọsán. Èmi àti àwọn ìránsébinrin mi náà yóò gbààwè gégé bí èyin náà ti şe. Nígbà tí e bá şe èyí, èmi yóò tọ ọba lọ, bí ó tilè jé pé ó lòdì sí ɔfin. Bí mo bá sì şègbé, mo şègbé.”

¹⁷ Béè ni Mordekai lọ, ó sì sọ gbogbo ohun tí Esteri pàṣẹ fún un.

5

Ebè Esteri sí ọba

¹ Ní ojó këta Esteri wọ aṣo ayaba rẹ ó sì dúró sí inú àgbàlá ààfin, ní iwájú gbòngàn ọba, ọba jókòó lórí ité ijọba rẹ nínú gbòngàn, ó kojú sí ẹnu-ònà ìta. ² Nígbà tí ó rí ayaba Esteri tí ó dúró nínú àgbàlá, inú rẹ yó sí i, ọba sì na ọpá aládé wúrà ọwó rẹ sí i. Béè ni Esteri şe súnmó ọn ó sì fi ọwó kan orí ọpá náà.

³ Nígbà náà ni ọba béèrè pé, “Kí ni ó dé, ayaba Esteri? Kí ni o fẹ? Bí ó tilè şe tití dé ìdajì ọba mi, àní, a ó fi fún ọ.”

⁴ Esteri sì dáhùn pé, “Bí ó bá té ọba lórùn, jé kí ọba, pèlú Hamani, wá lóníí sí ibi àṣè tí èmi ti pèsè fún un.”

5 Oba sì wí pé, “e mú Hamani wá kíákíá, nítorí kí a lè şe ohun tí Esteri béèrè fún un.”

Béè ni oba àti Hamani lo sí ibi àsè tí Esteri ti pèsè. **6** Bí wón şe ní mu wáinì, oba tún béèrè lówó Esteri, “Báyílí pé: kí ni ẹbè rẹ? A ó sì fi fún ọ. Kí ni ìwọ ní béèrè fún? Àní bí ó tilè jé ìdajì ijøba mi, a ó fi fún ọ.”

7 Esteri sì dálùn, “Ebè mi àti ibéèrè mi ni èyi. **8** Bí oba bá fi ojúrere rẹ fún mi, tí ó bá sì té oba lórùn láti gba ẹbè mi àti láti mú ibéèrè mi şe, jé kí oba àti Hamani wá ní ọla sí ibi àsè tí èmi yóò pèsè fún wọn. Nígbà náà ni èmi yóò dálùn ibéèrè oba.”

Ìrunú Hamani sí Mordekai

9 Hamani jáde lo ní ojó náà pélú ayọ àti inú dídùn. Sùgbón nígbà tí ó rí Mordekai ní ẹnu-ònà oba, ó wòye pé kò dìde tàbí kí ó bérù ní iwájú òun, inú bí i gidigidi sí Mordekai. **10** Sùgbón, Hamani kó ara rẹ ní ijánu, ó lo sí ilé.

Ó pe àwọn ọré rẹ jo àti Sereşı ìyàwó rẹ **11** Hamani gbéraga sí wọn nípa titíobi ọrọ rẹ, púpọ àwọn ọmọ rẹ, àti gbogbo ònà tí oba ti bu olá fún un àti bí ó şe gbé e ga ju àwọn olólá àti àwọn ijòyè tókù lo. **12** Hamani tún fi kún un pé, “Kí í şe èyi níkan. Èmi níkan ni ayaba Esteri pè láti sin oba wá sí ibi àsè tí ó sè. Bákan náà, ó sì tún ti pè mí pélú oba ní ọla. **13** Sùgbón gbogbo èyi kò i tí i té mi lórùn níwòn ìgbà tí mo bá sì ní rí Mordekai ará a Júù náà tí ó ní jókoo ní ẹnu-ònà oba.”

14 Ìyàwó rẹ Sereşı àti àwọn ọré rẹ wí fún un pé, “Ri igi kan, kí ó gató iwòn ẹşè bátà márùn le láàdórin, kí o sì sọ fún oba ní òwúrọ ọla kí ó gbé Mordekai rọ sórí i rẹ. Nígbà náà ni ìwọ yóò bá oba lo sí ibi àsè

pèlú ayò.” Èrò yí dùn mó Hamani nínú, ó sì ri igi náà.

6

Oba bu olá fún Mordekai

¹ Ní òru ojó náà ọba kò le è sùn; nítorí náà, ó pàṣe kí wọn mú ìwé ìrántí wá, àkòsílè ijøba rè, wón mú un wá wón sì kà á sí létí. ² Wón rí àkòsílè níbè pé Mordekai tí sọ àṣírí Bigitana àti Teresi, àwọn ijòyè ọba méjì tí wón ní şó ẹnu-ònà, tí wón ní gbèrò láti pa ọba Ahaswerusi.

³ Oba békérè pé, “Kí ni olá àti iyì tí Mordekai ti gbà fún èyí?”

Àwọn ìránṣé rè sì dákùn pé, “Kò tí ì sí ohun tí a ṣe fún un.”

⁴ Ọba wí pé, “Ta ni ó wà nínú àgbálá?” Nísinsin yíí, Hamani ṣèṣè wọ àgbálá ìta ààfin ni láti sọ fún ọba nípa síso Mordekai lórí igi tí ó ti rì fún un.

⁵ Àwọn ìránṣé rè sì dákùn pé, “Hamani ni ó wà níbè ó dúró sí inú àgbálá.”

Ọba pàṣe pé, “È mú un wólé wá.”

⁶ Nígbà tí Hamani wólé, ọba békérè lówó rè pé, “Kí ni kí a ṣe fún ọkùnrin tí inú ọba dùn sí láti bu olá fún?”

Nísinsin yíí Hamani sì ro èyí fúnra rè pé, “Ta ni ó wà níbè tí ọba fé dá lólá ju èmi lọ?” ⁷ Nítorí náà Hamani dá ọba lóhùn pé, “Fún ọkùnrin tí inú ọba dùn sí láti dá lólá, ⁸ jé kí wọn kí ó mú aşo ọba èyí tí ọba ní wò àti ἕsin tí ọba máa ní gùn, pèlú ọkan lára adé ọba kí a fi dé e ní orí. ⁹ Jé kí a fi aşo àti ἕsin lé ọkan lára àwọn ijòyè ọba tí ó ga jùlò lówó, kí wọn wọ aşo náà fún ọkùnrin tí inú ọba dùn sí láti dá lólá, kí wọn sì sìn ín gun ἕsin jákéjádò gbogbo ìlú, kí

won maa kede níwájú rẹ pé, ‘Èyí ni a şe fún ọkùnrin náà eni tí inú ọba dùn sí láti dá lólolá!’”

¹⁰ Ọba pàṣe fún Hamani pé, “Lọ lésèkan náà. Mú aso náà àti ẹsin kí o sì şe gégé bí o şe sọ fún Mordekai ará a Júù, eni tí ó jokoo sí ẹnu-ònà ọba. Má şe fi ohunkóhun sílè nínú ohun tí o ti yàn.”

¹¹ Bẹè ni Hamani şe mú aso àti ẹsin náà. Ó fi wọ Mordekai, Mordekai sì wà lórí ẹsin jákèjádò gbogbo ìgboro ìlú, ó sì ní kede níwájú rẹ pé, “Èyí ni a ó şe fún ọkùnrin náà eni tí inú ọba dùn sí láti dá lólolá!”

¹² Léyìn nñkan wònyí Mordekai padà sí ẹnu-ònà ọba. Sùgbón Hamani sáré lọ ilé, ó sì bo orí rẹ pèlú ìbànújé, ¹³ Hamani sì sọ ohun gbogbo tí ó şelè sì i fún Sereşı iyáwó rẹ àti àwọn ọré rẹ.

Àwọn olùbádámóràn rẹ àti iyáwó o rẹ sọ fún un pé, “Níwón ìgbà tí Mordekai ti jé èyà Júù, níwájú eni tí ìshubú rẹ ti bérè, ìwọ kò lè rí èyin in rẹ—dájúdájú ìwọ yóò parun!” ¹⁴ Bí wón şe ní bá a sòrò, àwọn ìwèfà ọba wólé, wón sì kán Hamani lójú láti lọ sí ibi àsé tí Esteri ti pèsè.

7

Síso Hamani rọ

¹ Oba àti Hamani sì lọ sí àpèjé pèlú Esteri ayaba, ² bí wón sì şe ní mu wáiní ní ojó kejì yíí, ọba sì tún béèrè pé, “Esteri ayaba, kí ni ẹbè rẹ? A ó sì fi fún ọ. Kí ni ìbéèrè rẹ? Bí ó tilè jé ìdajì ijọba à mi, n ó fi fún ọ.”

³ Nígbà náà ni ayaba Esteri dáhùn, “Bí èmi bá rí ojúrere rẹ, ìwọ ọba, bí ó bá sì té olánlá à rẹ lórùn, fún

mi ní èmí mi, èyí ni èbè mi. Kí o sì pa àwọn èniyàn mi mó—èyí ni ibéèrè mi. ⁴ Nítorí a ti ta èmi àti àwọn èniyàn mi fún àwọn tí yóò pa wá run, à ti şe ìdájó wa fún pípa àti píparé. Bí a bá tilè tà wá bí ẹrúkùnrin àti ẹrúbìnrin, n̄ bá dáké, nítorí irú ịpójnjú béké kò tó èyí tí à n̄ yọ ọba lénu sí.”

⁵ Oba Ahaswerusi bi Esteri ayaba léèrè pé, “Ta a ni ẹni náà? Níbo ni ẹni náà wà tí kò bérù láti şe irú nñíkan béké?”

⁶ Esteri sọ wí pé, “Alátakò àti ọtá náà ni Hamani aláinláláárí yíí.”

Nígbà náà ni Hamani wárìrì níwájú ọba àti ayaba. ⁷ Oba sì dìde pèlú ibínú, ó fi wálnì sílè ó sì jáde lọ sí àgbálá ààfin. Șùgbón nígbà tí Hamani, ti rí i dájú pé ọba ti pinnu láti pa òun, ó dúró léyìn láti bẹ Esteri ayaba nítorí èmí rẹ.

⁸ Bí ọba şe padà dé láti àgbálá ààfin wá sí gbongan àsè náà, Hamani șubú sórí àga tí Esteri ayaba fèyìn tì.

Oba sì pariwo pé, “Yóò ha tún té ayaba níbí yíí, nínú ilé, ní ojú mi bí?”

Ní kété tí ọba sọ ọrò yíí jáde, wón da aşo bo Hamani lójú. ⁹ Nígbà náà Harbona ọkan nínú àwọn ìwéfà tó n̄ dúró níwájú ọba, sọ wí pé, “Igi tí ó ga tó ìwòn ẹsè bàtà marunlélaadòrin ni Hamani ti rí sí ẹgbé ilé e rẹ. Ó şe é fún Mordekai, ẹni tí ó sòrò jáde láti şe ìrànlówó fún ọba.”

Oba wí pé, e so ó rò sórí i ré! ¹⁰ Wón sì so Hamani sórí igi tí ó ti pèsè sílè fún Mordekai, ibínú ọba sì rò.

8

Àṣẹ ọba nítorí àwọn Júù

¹ Ní ojó kan náà ni ọba Ahaswerusi fún Esteri ayaba ní ilé e Hamani, òtá àwọn Júù. Mordekai sì wá síwájú ọba, nítorí Esteri ti sọ bí ó ẹ́jé sí ọba. ² Ọba sì bó òrùka dídán an rẹ, èyí tí ó ti gbà lówó Hamani ó sì fi fún Mordekai, Esteri sì yàn áń gégé bí olórí ilé e Hamani.

³ Esteri sì tún bẹ ọba lórí ikúnle, pèlú omijé lójú. Ó bẹ é kí ó fi òpin sí ètò búburú Hamani ará Agagi, èyí tí ó ti pète fún àwọn Júù. ⁴ Nígbà náà ni ọba na ọpá aládé wúrà sí Esteri ó sì dide, ó dúró níwájú rẹ.

⁵ Ó wí pé, “Bí ó bá wu ọba, tí ó bá sì bòwò fún mi pèlú ojúrere tí ó sì rò pé ohun tí ó dára ni láti ẹ́, tí ó bá sì ní inú dídùn pèlú mi, jé kí a kọ iwé àṣe láti yí ète tí Hamani ọmọ Hammedata, ará Agagi, tí ó kó pàṣe pé kí a pa àwọn Júù tí wón wà ní gbogbo àgbáyé ijọba ọba run. ⁶ Nítorí báwo ni èmi yóò ẹ́ fi ara dà á tí èmi yóò sì rí kí ibi máá ʂubú lu àwọn ènìyàn mi? Báwo ni èmi yóò ẹ́ fi ara dà á, tí èmi yóò sì máá wo ìparun àwọn idílé mi?”

⁷ Ọba Ahaswerusi dá Esteri ayaba àti Mordekai ará a Júù náà lóhùn pé, “Nítorí Hamani kòlu àwọn ará a Júù, èmi ti fi ilé e rẹ fún Esteri, wón sì ti şo ó kó sórí igi. ⁸ Nísinsin yíí, kọ iwé àṣe mìíràn ní orúkọ ọba bí àwọn Júù ẹ́ jé pàtákì sí ọ, kí o sì fi òrùka ọba ẹ́ èdídì dì í, nítorí kò sì àkòsílẹ́ tí a bá ti kọ ní orúkọ ọba tí a sì fi òrùka ọba ẹ́ èdídì tí a lè yíí padà.”

⁹ Lésèkan náà àwọn akòwé ọba péjọ ní ojó ketàlélóngún oṣù keta, oṣù Sifani. Wón kọ gbogbo àṣe Mordekai sì àwọn Júù, àti sì àwọn alákòoso baálẹ àti àwọn olólá ìgbéríko métàdínláàádóje (127) tí ó lọ láti India tití ó fi dé Kuṣi. Kí a kọ àṣe náà ní ɿlànà bí ìgbéríko kòòkan ẹ́ ní kòwé àti bí èdè olúkúlùkù àti

pèlú sí àwọn Júù ní ilànà bí wón şe ní kòwé àti èdè e wón. ¹⁰ Mordekai sì fi àṣẹ ọba Ahaswerusi kòwé, ó sì fi òrùka ọba şe èdìdì i rē, ó rán an lọ ní kíákiá, ó sì rán àwọn ìrásé ayaba, tiwọn yára bí àṣà àwọn tí wón ní gun ẹsin tí ó yára, ní pàtakì èyí tí a ní bó fún ọba.

¹¹ Àṣẹ ọba sì dé ọdò àwọn Júù ní gbogbo ilú láti kó ara wón jọ kí wón sì dáàbò bo ara wón; láti pa, láti run àti láti kólu ogunkógun orílè-èdè kórlílè èdè kankan tàbí igañéríko tí ó bá fé kólu wón, àwọn obìnrin àti àwọn ọmọ wón; kí e sì kó gbogbo ohun iní àwọn ọtá wón. ¹² Ojó tí a yàn fún àwọn Júù ní gbogbo agbègbè ọba Ahaswerusi láti şe nñkan yíí ni ojó kẹtálá èyí tí í şe oṣù kejilá, oṣù Addari. ¹³ Okàn ìwé àṣẹ náà ni kí a gbé jáde gégé bí òfin ní gbogbo igañéríko kí e sì jé kí ó di mí mò fún gbogbo èníyàn ilú nítorí àwọn Júù yóò le è múra ní ojó náà láti gbèsan fún ara wón lára àwọn ọtá wón.

¹⁴ Béẹ ni àwọn ìrásé ayaba tiwọn yára bí àṣà tí wón ní gun ẹsin ọba, sáré jáde, wón sáré lọ nípa àṣẹ ọba. A sì tún gbé àṣẹ náà jáde ní ilé ịṣọ ti Susa.

¹⁵ Mordekai sì kúrò níwájú ọba, ó wọ aṣo aláró àti funfun, ó dé adé e wúrà nílá pèlú igbànú élése àlùkò dáradára, ilú Susa sì şe àjọyò nílá. ¹⁶ Àsìkò idùnnú àti ayò, inú dídùn àti olá ni ó jé fún àwọn Júù. ¹⁷ Ní gbogbo igañéríko àti ní gbogbo ilú, ní gbogbo ibi tí àṣẹ ọba dé, ni ayò àti inú dídùn ti wà láàrín àwọn Júù, wón sì ní se àṣè àti àjọyò. Opòlòpò àwọn ilú tókù sọ ara wón di Júù nítorí ेrù àwọn Júù bà wón.

¹ Ní ojó kétálá oṣù kejilá, oṣù Addari, tí ó ye kí a mú àṣe tí ọba pa wá sí ìmúṣe. Ní ojó yíí ni ḥtá àwọn Júù rò pé àwọn yóò borí i wọn, ṣùgbón nísinsin yíí a ti yíí padà, àwọn Júù sì na ọwó agbára tó ga lórí àwọn tí ó kóriíra wọn. ² Àwọn Júù péjọ ní àwọn ilú u wọn ní gbogbo agbègbè ọba Ahaswerusi láti kólu àwọn tó ní wá iparun wọn. Kò sí enikéni tí ó lè dojukó wòn, nítorí gbogbo àwọn ènìyàn ilú tókù ní bérù u wòn. ³ Gbogbo àwọn olólá ìgbéríko, àwọn alákòoso, àwọn baálẹ́ àti àwọn onídáájó ọba ran àwọn Júù lówó, nítorí wòn bérù u Mordekai. ⁴ Mordekai sì jé eni pàtakì ní ààfin ọba, òkíkí rẹ́ sì tàn jákèjádò àwọn ìgbéríko, ó sì ní agbára kún agbára.

⁵ Àwọn Júù sì gé gbogbo àwọn ḥtá a wòn lulè pèlú idà, wòn pa wòn, wòn sì run wòn, wòn sì şe ohun tí ó wù wòn sí àwọn tí ó kóriíra wòn. ⁶ Ní ilé ịṣó ti Susa, àwọn Júù pa ẹédégbèta (500) ọkùnrin run. ⁷ Wòn sì tún pa Parsandata, Dalfoni, Aspata, ⁸ Porata, Adalia, Aridata, ⁹ Parmaşa, Arisai, Aridai àti Faisata. ¹⁰ Àwọn omokùnrin méwèèwá tí wòn jé ọmọ Hamani, ọmọ Hammedata, ḥtá àwọn Júù. Ṣùgbón wòn kò fi ọwó wòn lé ikógun un wòn.

¹¹ Ní ojó náà gan an ni a mú iye àwọn tí a pa ní ilé ịṣó ti Susa wá fún ọba. ¹² Oba sì sọ fún Esteri ayaba pé, “Àwọn Júù ti pa ẹédégbèta (500) ọkùnrin àti àwọn omokùnrin méwèèwá tí i şe ọmọ Hamani ní ilé ịṣó Susa run. Kí ni wòn şe ní gbogbo ìgbéríko ọba tókù? Báyií kí ni ẹbè rẹ? A ó fi fún ọ. Kí ni ibéèrè rẹ? A ó sì tún fi fún ọ.”

¹³ Esteri sì dáhùn pé, “Bí ó bá té ọba lórùn, fún àwọn Júù tí ó wà ní Susa ní àṣe láti şe gégé bí wòn ti

ṣe ní òní kí wọn se bákan náà ní ḥla, kí a sì so àwọn ọmokùnrin Hamani méwèwá náà rọ sórí igi.”

¹⁴ Nítorí náà ọba pàṣe pé kí a se béké. A sì gbé àṣe kan jáde ní Susa, wón sì so àwọn ọmokùnrin méwèwá Hamani kó. ¹⁵ Àwọn Júù tí ó wà ní Susa si péjọ ní ojó kérinlá oṣù Addari, wón sì pa ọdódunrún (300) ọkùnrin ní Susa, ṣùgbón wọn kò fi ọwó wọn lé ikógun un wọn.

¹⁶ Lákoko yíí, àwọn tókù nínú àwọn Júù tí wón wà ní agbègbè ọba náà tún kó ara wọn jọ láti dáiàbò bo ara wọn kí wọn sì sinmi lówó àwọn ọtá a wọn. Wón sì pa ẹgbàá métàdínlógójì ó lé ẹgbéerin (75,000) àwọn tí ó kóriíra wọn ṣùgbón wọn kò fi ọwó wọn lé ikógun un wọn. ¹⁷ Èyí şelé ní ojó kétálá oṣù Addari, wón sì sinmi ní ojó kérinlá, wón sì se ojó náà ní ojó àsè àti ayò.

Àjọyò Purimu

¹⁸ Àwọn Júù tí ó wà ní Susa, kó ara wọn jọ ní ojó kétálá àti ojó kérinlá, nígbà tí ó sì di ojó kékédogún wón sinmi wón sì se ojó náà ní ojó àsè àti ayò.

¹⁹ Nítorí náà ni àwọn Júù tí wón ní gbé ní iletò se pa ojó kérinlá oṣù Addari mó géhé bí ojó ayò àti ojó àsè, ojó tí wón ní fún ara wọn ní ẹbùn.

²⁰ Mordekai se àkósílè àwọn işèlè wònyí, ó sì kó iwé ránṣé sí gbogbo àwọn Júù jákèjádò àgbáyé ọba Ahaswerusi, tí ó wà ní tòsí àti àwọn tí ó wà ní jìnnà réré, ²¹ láti lè máa se àjọyò ní ojó kérinlá àti ojó kékédogún oṣù Addari ní ọdọqdún. ²² géhé bí àkókò tí àwọn Júù gba ịsinmi kúrò lówó àwọn ọtá a wọn, àti bí oṣù tí ibànújé e wọn yí padà di ayò àti tí ojó ọfò wọn di ojó àjọyò. Ó kó ó sí wọn láti máa pa ojó náà

mó gégé bí ojó àṣè àti ojó ayò kí wọn sì máá fi oúnje fún ara wọn, kí wọn sì máá fi èbùn fún àwọn alàiní.

²³ Béè ni àwọn Júù gbà láti máá şe àjjoyò tí wón ti bérè, wón n̄ şe bí Mordekai ti kòwé sí wón. ²⁴ Nítorí Hamani ọmọ Hammedata, ará Agagi, òtá gbogbo àwọn Júù, ti gbèrò sí àwọn Júù láti pa wón run, ó sì ti di *puri* (èyí tí í şe ibò) fún ịsọdahoro àti ịparun wón. ²⁵ Șìgbón nígbà tí Esteri șo nípa ịsötè náà fún Ọba, ó kòwé àṣe kan jáde pé kí ète búburú tí Hamani ti pa sí àwọn Júù kí ó padà sí orí oun fúnra rè, àti pé kí a gbé oun àti àwọn ọmokùnrin rè kó sórí igi. ²⁶ (Nítorí náà a pe àwọn ojó wònyí ní Purimu, láti ara ɔrò *puri*). Nítorí ohun gbogbo tí a kó sínú ịwé yií àti nítorí ohun tí wón ti rí àti ohun tí ó ti șelè sí wón, ²⁷ àwọn Júù fi lélè, wón sì gbà á gégé bí ịlànà fún ara wọn àti fún irú àwọn ọmọ wón àti gbogbo àwọn tí ó darapò mó wón, kò sì ní kúrò, wón yóò sì máá pa àwọn ojó méjèèjì yií mó ní gbogbo ọdún, gégé bí a ti kó ó àti àkókò tí a yàn. ²⁸ A gbodò máá şe ịrántí àwọn ojó wònyí kí a sì máá pa wón mó ní ịrandíran ní gbogbo idílé, àti ní gbogbo ịgbèríko àti ní gbogbo ilú. A gbodò máá şe àwọn ojó Purimu wònyí ní àárín àwọn Júù, béè ni kò gbodò di ohun ịgbàgbé láàrín irú àwọn ọmọ wón.

²⁹ Béè ni Esteri ayaba, ọmọbìnrin Abihaili, pèlú Mordekai ará a Júù, kòwé pèlú àṣe láti fi ịdí ịwé kejì nípa Purimu yií mülè. ³⁰ Mordekai sì kó ịwé rásé sí gbogbo àwọn Júù, sí ịgbèríko métàdínláàádóje (127) ní ilè Ọba Ahaswerusi ní ɔrò àlàáfià àti ọtító. ³¹ Láti fi ịdí àwọn ojó ọ Purimu yií mülè ní àkókò tí wón yàn, gégé bí Mordekai ará Juda, àti Esteri ayaba ti pa á láṣe fún wón, àti bí wón şe fi lélè fún ara wón

àti irú àwọn ọmọ wọn ní ìbámu pèlú àkókò àwè àti
ẹkún wọn. ³² Àṣe Esteri sì fi ìdí ìlànà Purimu wònyí
mùlè, a sì kọ ó sínú ìwé àkósílè.

10

Títóbi Mordekai

¹ Oba Ahaswerusi sì fi owó ọba lélè jákèjádò ilè
ọba, dé erékùṣù òkun. ² Gbogbo ìṣe agbára àti titóbi
rè, papò pèlú ìròyìn titóbi Mordekai ní èyí tí ọba ti
gbé e ga, kò ha wà nínú àkósílè ìwé ọdqodún ọba
ti Media àti ti Persia? ³ Mordekai ará Júù ni ó jé
igbákejì ọba Ahaswerusi, ó tóbi láàrín àwọn Júù, ó
sì jé eni iyì lódò àwọn Júù ẹlegbé e rè, nítorí tí ó ní
ṣisé fún ire àwọn ènìyàn an rè, ó sì ní sòrò fún àlàáfià
gbogbo àwọn Júù.

**Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní
Yoruba: Biblica® ní oore ọfẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè
Yorùbá Òde-Òní (Bible)**

copyright © 2017 Biblica, Inc.

Language: Yorùbá

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™

Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.™

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share – copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose,
even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Sep 2023

de909672-7c71-5683-96dd-f0d21f08d35f